

Кеніш алабының ұзындығын және қабаттың биіктігін анықтау

- Қазіргі кезде кеніштерде, бүкіл дүние жүзінде қабаттың биіктігі 20-25 метрден ары кеткенде 90 метрге дейін болады, көбінше 30метрден 80 метрге дейін.
- Қабаттың биіктігі кен игеру барысында экономикаға зор әсерін тигізеді. Неғұрлым биіктік көп болған сайын, соғұрлым қазбалады жүргізуге, оларды бекітіп ұстауға шығын аз болады.

Кеніш алабының ұзындығын және қабаттың биіктігін анықтау

- Ал, қабаттың биіктігі неғұрлым аз болған сайын, соғұрлым шығын көп болады (мысал).
- Кенді қазуға шығын- қабаттың биіктігі аз болғанда аз болады, құнарсыздану, жоғалым да азаяды және жұмыс істеу онай болады (скважина ұзын болған сайын, оның қисайуы жоғалым және құнарсыздануды көбейтеді..

Кеніш алабының ұзындығын және қабаттың биіктігін анықтау

- Шақта албары деп бір кенішпен игеретін кеннің ұзындығын айтады. Шақта албары да кееді игеруде экономикаға үлкен әсер етеді. Егер оның ұзындығы көп болып кетсе, онда тасымалдауға шығын көбейеді, ал аз болса-шақтаны салуға, қызметкерлерді жалдауға шығын көбейеді.
- Шақта албары тек қана кеннің ұзындығы бойынша болмайды, кей кезде кеннің тереңдігіне байланысты да бөлінеді (мысал).

Шахта алабының созылым бойынша шектелген өлшемдері белгілі болса, онда оның құлама ұзындығы

$$H = \frac{A \cdot T}{L \cdot \rho \cdot K_T} ;$$

ал егер шахта алабы құлама бағыты бойынша белгілі өлшемдермен шектелген болса, онда оның ұзындығы

$$L = \frac{A \cdot T}{H \cdot \rho \cdot K_T} ;$$

Бұнда A - кеңістік, жоғары қуаңды, т/м; $K_T = \frac{Q_0}{Q_5}$ - түсія коэффициенті; Q_0 - өндірістік қор, т; Q_5 - баланстық қор, т; T - кеңістік қысқарту мерзімі, жыл; $\rho = m \cdot \gamma$ - 1 м² кең ауаның алынатын кеңіңдік массасы, т/м²

Кең қазу кезінде қабаттың биіктігі

$$H_{кз} = \frac{A \cdot \sin \alpha (1 - \rho)}{L_{с.ч} \cdot m \cdot \gamma \cdot K_T} ;$$

Бұнда $L_{с.ч}$ - кең орнының созылым ұзындығы бойынша ~~қабаттың~~ жылынуы, м/м; α - кеңіңді құлама бұрышы.